

ZER NAIZ LEGEAREN IKUSPEGITIK LANEAN ARI NAIZENEAN?

Lan egiteko baldintzak ezartzen dituenaren arabera, besteren kontura edo norberaren kontura lan egiten duen langilea izango zara.

2.1 BESTEREN KONTURA LAN EGITEN DUEN LANGILEA

Besteren kontura lan egiten duten pertsonak beste pertsona, enpresa edo erakunde bati soldata baten truke zerbitzuak ematen dizkioten enplegatuak dira (norbaitentzat lan egiten dute, bere baldintzekin). Pertsona horiek lan jarraitua egiten badute, enpresen aldetik soldata egonkorra jasotzen dute, astero, hilero, orduka, etab. Konpainien barne-antolaketaren arabera, besteren konturako langileek ordutegi jakin bat eta atseden-egunak izaten dituzte, baita opor-egunak eta osasun-asegurua ere.

Besteren kontura lan egiten duten pertsonak unean-unean lan egiten badute ere, atsedendiak, ezarritako ordutegiak eta ordukako edo egunkako unitate-prezioak izan beharko dituzte. Jardunaldiak (emanaldiak, tailerrak edo sorkuntzak) ezin baditu bete ordutegi estandarrak (gehenez 8 ordu atsedenarekin), aldeztu aurretik jakinarazi eta negoziatu egin beharko da.

2.2 NORBERAREN KONTURAKO LANGILEA: AUTONOMOA EDO ENPRESABURUA

Norberaren konturako lana edo lan autonomoa pertsona fisiko batek ohikotasunez egin ohi duen jarduera ekonomikoa da, irabazteko asmoz, beste pertsona baten antolakuntzarik eta zuzendaritzarik egon gabe (ez duzu beste pertsona baten zuzendaritzapean lan egiten, zure baldintzak jartzen dituzu), beste langile batzuei lana eman diezaiekezu (zuk kontratatu), bai besteren kontura, bai norberaren kontura.

Hau da, lana zuk zeuk eman eta haren baldintzak erabakitzen badituzu, nahiz eta, lan egiten duzun merkatuko logiken barruan, zeure konturako langilea zara.

ZER GERTATZEN DA AUTONOMOA NAIZENEAN ETA NORBAITEN GIDALERROAK /NORBAITEN BALDINTZAPEAN LAN EGITEN DUDANEAN?

Kasu horretan, egoera horretan dagoen pertsona bat faltsu autonomotzat jotzen da. Zertaz ari gara? Norbaitek noiz, zer egin eta nola egin esaten badizu, egiten duzunaren edukiari eta egiten duzun tarifari buruz erabakitzen badu, lan hori egiteko kontratatuta

egon beharko zenukeela pentsatzen da, eta, arazoiren batengatik, enpresak ez egitea erabaki du kostu sozialak aurrezteko. Horregatik, legeak autonomo faltsutzat hartzen zaitu.

2.3 AUTONOMO FALTSUA

Langile Autonomoen Araubide Berezian izena emanda egon arren, besteren konturako langileak balira bezala lan egiten duten langileak autonomo faltsuak dira.

Horrela deitzen zaie, autonomotzat jotzen diren arren, egoera faltsua delako, ez dutelako autonomiarik beren lanean, baizik eta enpresaburuak edo enpresako zuzendaritzak ezarritako jarraibideen mende daudelako eta, beraz, enplegatu gisa jarduten dutelako.

Kontratatzan zaituenak honako hauek jakin beharko ditu: zure identifikazio-datuak, helbidea, prestakuntza-maila, egoera pertsonala eta familiarra, eta langabezia bazea, noiztik. Begi-bistakoa bada ere, gogoratu zure banku-kontu osoaren zenbakia (IBAN eta guzti) eman behar duzula kobratzeko.

Adi: sorkuntza bat dugunean eta Kulturgune bateko programazioaren barruan lan egiten dugunean, Kulturguneak kontratu duen ikuskizuna eta eguna zehazten ditu, baina horrek ez gaitu zentroko langile bihurtzen.

Kasu horretan, gure ikuskizuna guk saldu dugun produktua da.

Ikuskizunaren prezioa eta edukia erabakitzen dugu, beraz, kasu horretan ez gara autonomo faltsuak.).

NORBERAREN KONTURA LAN EGITEN BADUT... ZER DA HOBEA LANGILE AUTONOMOA NAIZENEAN, AUTONOMO GISA GERATZEA EDO ENPRESA BAT SORTZEA?

Daukazu jardueraren edo zure egoeraren arabera, hobeto etorriko zaizu edo gehiago interesatuko zaizu enpresa egitea edo ez. Pertsona autonomoak ez du pertsona-talde finko bat izateko ohiturarik, eta, oro har, ez du talde-proiekturik eskaintzen; baizik eta, modu independentean eskaintzen du bere zerbitzua.

Aitzitik, egiten duzunak beti zuretzat lan egiten duen jendea behar badu eta ez bada norbanako gisa egiten duzun zerbitzu, zure interesak hobeto defendatuko dituen eta zure nortasun juridikoari gehiago egokituko zaion enpresa bat sortzea pentsa zenezake. Jarraian, aldeak azalduko ditugu. Halaber, interesatuta bazea, aholkularitza batera joan zaitezke informazio gehiago jasotzera.

2.4 AUTONOMOAREN ETA SOZIETATE MUGATUAREN ARTEKO ALDEAK

Jarritako kapitala, hasteko beharrezkoa dena, lehenengo diferentzia da. Honetarako: Sozietate mugatu edo kooperatiba bat eratzea (Euskadin), 3.000 €-ko gutxieneko kapitala jarri beharko da, dirutan edo enpresarentzako ondasunetan.

Aldiz, beste erakunde juridiko batzuetan (hala nola ondasun-erkidegoan) edo autonomo gisa alta hartzeko ez da beharrezkoa hasierako kapital-ekarpenik egitea.

Beste batzuk dira abian jartzeko izapideak eta urratsak. Enpresa bat eratu eta sortu nahi baduzu, egin beharreko izapideak eta urratsak luzeagoak eta garestiagoak dira. (Hemen azalpen labur bat).

(Batzuetan, kudeaketa horien kostua 400 € inguru izaten da.)

Aldiz, Autonomo gisa alta ematea doakoa da; izan ere, Zerga Agentzian alta emateko 036 edo 037 eredua bete besterik ez da egin behar, baita Gizarte Segurantzarekin LAABn (Gizarte Segurantzako langile autonomoen erregimen berezia) alta emateko eredua ere.

Administrazio publikoek eurek, zalantzak izanez gero, behar bezala betetzen laguntzen dizute.

Beste alderdi bat Gizarte Segurantzaren alta ematearen kostua izango litzateke.

Autonomo gisa alta ematen baduzu, lehen urtean 60 €-ko tarifa laua hobariduna izan dezakezu hilean. (2020ko martxotik aurrera, sozietate-autonomoek (enpresak) ere tarifa laua izan dezakete). Urte horretatik aurrera, hurrengo 6 hilabeteetan 141,65 € ordainduko dituzu, eta 24ra arte 198,31 € /hilean. *Gainera, 30 urtetik beherako gizona edo 35 urtetik beherako emakumea bazara, ordainketa horren % 30eko deskontua izango duzu 12 hilabete gehiagoz.*

Proiektuaren erantzukizuna

Sozietate mugatu bat eratzea erabakitzen baduzu, izenak adierazten duen bezala, erantzukizun mugatua izango duzu. Hau da, zorren eta arazoan aurrean, enpresari kendu diozun kapitalagatik erantzungo duzu. (Adibidez, kapital sozialean inbertitzeko behar diren gutxieneko 3.000 euroak, gehi sortu zenetik ekarri duzuna) Sozietate mugatuak ordaindu beharko duzuna murriztuko du, behar bezala jokatu duzula frogatu ahal duzunean.

Aldiz, autonomoak mugarik gabe erantzuten du. Hau da, balizko zorren edo arazoan aurrean, bere ondare pertsonalarekin erantzun beharko luke, bere diruarekin. (Hau da, ez dago mugarik zor handien kasuan ordaindu behar duenari dagokionez).

Kasu bakoitzean eragiten duten zergak

Bi kasuetan, dela autonomo gisa alta hartzeagatik, dela enpresa bat eratzeagatik, jarduera ekonomikoa izaten duzun momentutik, BEZaren zerga aurkeztu beharko duzu hiru hilean behin (adi, BEZaren jaulkipenak izan ala ez, dokumentu hau aurkeztu behar duzu, zer faktura egin dituzun eta zer faktura jaso dituzun adieraziz).

Bi kasuetan, irabazitakoaren arabera ere ordaindu beharko duzu zerga. Autonomoaren kasuan, hori Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergaren bidez egiten da, hau da, errenta pertsonala (zenbat eta gehiago irabazi, orduan eta gehiago ordaintzen da).

Kontuz: PFEZ ere nomina edo faktura bakoitzari lotutako kostua da beste pertsona batzuegandik ordaintzen duzula, autonomo, enpresa, elkarte, ondasun-erkidegoa edo beste edozein forma juridiko, Norbaiten ordainsariak ordaintzen dituzun bakoitzean, faktura horrek PFEZa izango du hiru hilean behin ordaindu beharko duzun PFEZa. (Zalantzak badituzu, berrikusi 10. orrialdeko E)Zen informazioa.)

Enpresen kasuan, Sozietateen gaineko Zerga izenekoak aurkezten dute. Irabazitakoaren arabera, gehiago edo gutxiago ordainduko diote estatuari, edo Euskadiren kasuan, Foru Ogasunari.

Zure kontabilitate-betebeharrak

Autonomo gisa alta ematen baduzu, zure kontabilitate-betebeharrak errazagoak eta zehatzagoak izango dira, sozietate mugatu batek izan behar dituenekin alderatuta. Autonomo gisa, aurrez aipatutako zergak (BEZa eta PFEZ) aurkeztu beharko dituzu, eta salmenta eta gastu-fakturen erregistro-liburuak egin.

Hala ere, Sozietate Mugatuak kontabilitate osoagoa eta zabalagoa du; izan ere, autonomoak egiten dituen zerga eta erregistro-liburuez gain, Eguneroko Liburu bat ere egin beharko du, Urteko Kontuak sortzeko.

Adi, irabazi asmorik gabeko kultur elkarteekin eta bestelako Nortasun juridikoekin, izan ere, Urteko Kontuak aurkeztu behar dute, eta Sozietateen gaineko Zerga ordaindu behar dute irabazirik izan badute. (Eta irabaziak gehiago badira gastuak baino).

Bezero eta hornitzaileekiko konfiantza sortzea

Oro har, autonomia bere forma juridikoak mugatzen duenez, bere bezero izan daitezkeenekiko konfiantza eta segurtasun txikiagoa sor dezake, bai eta finantzaketa bilatzeko balizko arazoak ere. Arlo ekonomikoko segurtasunaz ari garenean, gaitasun ekonomikoaz ari gara, bolumen handiko eragiketak egiteko gai izateaz eta transakzioetan konfiantza izateaz.

Aitzitik, sozietate mugatu gisa eratzen bazara, zure negozioaren marka sortzeak gora egiten du, eta segurtasuna transmititzen du balizko bezeroekin. Enpresa-egitura handiago bat sortzeak konfiantza eta sinesgarritasun handiagoa sor dezake proiektu handiagoen aurrean edo finantzaketa behar duten proiektuen aurrean (bai bankuena, bai abalena, Kreditu Ofizialeko Institutuarena, etab.); baina gure aholkua da zure jarduera nolakoa izango den ondo aztertzea, mantentzeko zailak diren egitura garestietan murgildu aurretik.

Autonomia eta besteren konturako langilea izan al daiteke aldi berean?

Bai, egin daiteke.

Izan ere, dantzako profesionalaren ohiko errealitatea da. Bi jarduera aldi berean bateragarri egitea legezkoa da. Baldintza da Gizarte Segurantzak ezartzen dituen betebeharrak betetzea, lan-egoeraren arabera aldatzen direnak.

Beraz, zure kasua bada, aholkua da ondo azter dezazula zer atxikipen izan beharko zenukeen bi kasuetan, ezusteko desatsegina ez hartzeko zure errenta-zerga egiteko unea iristen denean.

ELKARTE BAT ERAIKI DEZAKET ENPRESA BATEN ORDEZ?

Hasiera batean bai, enpresa batek dituen legezko betebeharrak berberak baitituzte.

Hala ere, interesatzen zaizunaren edo nahi duzunaren arabera, erakunde juridiko hori izateak arazoak sor diezazkizuke estatuko edo EAEko edo probintziako zenbait deialditan. Azpian, elkarteak zer diren eta nola funtzionatzen duten azalduko dizugu.

2.5 ELKARTEAK

Elkarte bat norbanako talde bat biltzen duen erakunde bat da, irabazi bat lortzea helburu ez duena. Horixe da sozietate batetik bereizten duen funtsezko alderdia. Sozietateetan, izaera ekonomikoa da nagusi. Posible da, ordea, elkarte batek, bere helburuak betetzeko funtsezko dedikazioaz gain, jarduera ekonomiko osagarria egitea. Kasu horretan, erakundeak alta hartu beharko du bigarren jarduera horri dagokion Jarduera ekonomikoaren gaineko zergan, eta dagozkion zerga-betebeharrak (zergak) aurkeztu beharko ditu: sozietateen gaineko Zerga, BEZa (hala badagokio) edo aplikatzekoa zaion beste edozein.

Oso partaidetutako elkarteak (bazkide asko dituztenak) bazkideen kuotetatik datozen diru-sarreretatik sostengatzen dira, baina ez nahitaez. Horiek ere diru-laguntzak edo dohaintzak jaso ditzakete, eta askotan zerbitzu profesionalak egin ditzakete. Etekina lortzen badute, berriz inbertitu behar dute fundazioaren estatutuetan jasotako helburuak betetzeko. Ez da inoiz bazkideen artean banatuko.

Legeak ezartzen duenez, irabazi-asmorik gabeko erakunde bateko zuzendaritza-batzorde edo patronatu bateko kide batek **ezin du kobratu bere kargua betetzeagatik**. Hala ere, batzordeko kide horrek, gainera, jarduera profesional bat egiten badu erakundearen barruan, adibidez, proiektu jakin bati lotuta, kontratatatu eta soldata bat jaso dezake, ez zuzendaritzako kide gisa, teknikari edo profesional gisa baizik. Jakina, **kontratatuta egon daiteke**, baina inoiz ez batzarreko kide gisa, zeregin zehatz bat garatzeko baizik.

ZER DIRA KOOPERATIBAK, POSIBLE DA NI AUTONOMO EZ IZATEA ETA KOOPERATIBETAKO BATEN PARTE IZATEA?

Kooperatiba gehienak bazkide langileek osatzen dituzte, hau da, jarduera bat aurrera eramateko biltzen diren autonomoen elkarteak. Horregatik, autonomo langileen kooperatibak daude.

Baina Euskadin askoz kooperatiba mota gehiago daude. Izan ere, lurraldeko enpresarik handienetako asko hala dira. Horietako askotan, besteren konturako langile soilak dira lan egiten duten pertsona gehienak. Jarraian labur-labur azalduko dizugu:

2.6 LANGILEEN KOOPERATIBA

Lan elkartuko kooperatiba jarduera bat garatu nahi duten pertsona batzuen elkarketa da. Bazkide langile bihurtzen dira, eta bakoitzak egindako lanaren kudeaketa komunean eramaten dute. Bazkide langileak beti izan behar dira pertsona fisikoak, eta, porrot eginez gero, kapital sozialari egindako ekarpenarekin erantzungo dute, inoiz ez ondareko ondasunekin. Legezkoa izateko, Entitateak Kooperatiba Sozietateen Erregistroan inskribatu behar du.

Bazkide langileak Gizarte Segurantzako Araubide Orokorrean edo Langile Autonomoen Araubide Berezian (LAAB) alta emanda egon daitezke, kooperatiba eratzean estatutuetan erabakitakoaren arabera. Bere konturako langile batentzat, kooperatiba horietako bazkide izateak bere fakturen zenbatekoari dagokion nomina kobratzea dakar. Bazkideak eramaten duen zenbatekoa kooperatibaren kostuak eta zergak deskontatu ondoren ateratzen den kopuru garbia da.

Autonomoei eskaintzen dien abantaila nagusia da ekoizpenaren jabetza eta antolaketa komuna dela, eta horrek gastu gutxiago dakarzikie. Bigarren abantaila sozietaterako kapital ekarpenera mugatutako erantzukizuna da (arazoren bat izanez gero, kooperatibaren sozietate kapitalak erantzuten du). Beste abantaila bat da langabezian geratu den langile batek bere kontura ekin nahi badio langabezia-prestazioa kapitalizatu dezakeela kooperatiba bateko bazkide bihurtzeko.

Gainera, dena borondatezkoa da, bai bazkide langile gisa atxikitzea, bai bazkide izateari uztea.

FAKTURA DAITEKE NANAREKIN, AUTONOMAN ALTA EMAN GABE ETA KOOPERATIBA BATEKO KIDE IZAN GABE?

Erantzun orokorra ezetz litzateke. NANarekin fakturatzeak ez luke praktika arrunta izan behar. Norbaitek enkargu bat egiten badizu, kontratatu egin beharko zintuzke (eta orduan besteren kontura lan egingo zenuke), eta enkargu horrek zuk eskaintzen duzun zerbaitekin zerikusia badu, autonomo gisa alta eman beharko zenuke eta zeure kontura lan egin. Batzuek diote ekonomia-jardueren gaineko zergan soilik alta ematea (hau da, Ogasunerako autonomia zarela adieraztea, baina ez Gizarte Segurantzarako) legezkoa dela, baina hori ez dago argi, eta hori ez egitea gomendatzen dizugu.

Norbaitek zerbitzu profesionala ez den zerbeit ordaindu behar badizu (adibidez, epaimahai batean parte hartzea), legezko aukera bat dago, ordainsari berezia, baina kontuz, gehienetan hori ez da irtenbide egokiena.

Nolanahi ere, NANarekin fakturatzea nola dagoen eta zer ondorio dituen azalduko dizugu. Gainera, ezkutuko ekonomiaz eta diru beltzaz hitz egingo dugu.

2.7 FAKTURATU NANAREKIN

Araudiak ezartzen du jarduera ekonomiko bat irabazi asmoz egiten duten pertsonak, ohikotasunez, pertsonalki eta zuzenean, lan-kontraturik izan gabe, Langile Autonomoen Araubide Berezian alta eman behar dutela. Baina zer da ohikoena? Zentzugabea bada ere, badirudi Gizarte Segurantzarentzat ez dagoela alderik asteburuetan eskola partikularrak ematen dituen baten eta astean 40 ordu bere negozioan ematen dituen baten artean. Hala ere, denborak aurrera egin ahala, ezkutuko ekonomia elikatzen duen arau-hutsune bihurtu da hori, eta zigorrak ekarri ditu. Batzuetan, epaileek arrazoia eman diete helegitea jarri duten langileei.

Zehazki, haien diru-sarrerak lanbide arteko gutxieneko soldata (urtean 13.300,00 euro, 2020an) baino txikiagoak zirela frogatu dutenean.

Jurisprudentzia horren ondorioz, batzuek diote gutxieneko diru-sarrera horiek lortzen ez direnean autonomo izan gabe fakturatzea legezkoa dela. Baina, diogun bezala, hori ez da horrela. Horri buruz dagoen arau bakarrak ordainsari bereziari buruz hitz egiten du, eta muga bat ezartzen du, non ordainsari horrek ez duen gainditzen pertsonaren urteko soldata gordinaren % 10. Beste gauza bat da, dirudienez, benetan dagoena nolabaiteko laissez faire bat dela, edo Administrazioak eta Lan Ikuskaritzak kopuru txikietan egiten uztea. Baina horrek ez dizu bermerik ematen. Norbaitek esaten dizunean ekonomia-jardueren gaineko zergan alta emanda egonda bakarrik fakturatu duela, honako izapide hauek egiten ditu: enpresaburuen, profesionalen eta atxikitzaileen erroldan alta emateko eskaera, 036 eredu; ekonomia-jardueren gaineko zergan alta ematea; BEZaren aurkezpena (jardueraren arabera); PFEZaren aurkezpena. Beraz, Ogasunari zure jardueraren berri ematen diozu eta ekarpenak egiten dituzu, baina ez duzu Gizarte Segurantzaren kotizatzen; beraz, hutsune legal bat dago. Beraz, isunaren arriskua txikia izan arren, badago.

Polemika horri dagokionez, azken aldiak bi erakundeen arteko komunikazioa hobetu egin da eta gero eta integratuago daude. Gainera, lan egin dugun enpresek beren eragiketarako aitortuko dituzte, eta, beraz, guk egingo ez bagenu, Ogasuna erraz konturatu litzateke.

Gainera, badago beste ondorio bat zentzu horretan. Ekonomia-jardueren gaineko zergan alta emanda eta fakturak igorrita egon bazara eta baja ematen ez badiozu, eta aurrerago Gizarte Segurantzako tarifa lauari heldu nahi badiozu, segur aski sistemak adieraziko du lehenago ere zure kontura lan egin duzula eta aukera hori ukatuko zaizu. Beraz, gure aholkua da: **ez egin**.

2.8 EZKUTUKO EKONOMIA ETA DIRUA BELTZEAN

Komeni da saihestea, kosta ahala kosta, "Beltzean" lan egitea, hau da, lan batengatik dirua jasotzea kontratu edo lan-dokumentaziorik gabe.

Ezkutuko ekonomiarekin ez dugu eskubiderik, ez gaude aseguratuta, ez gaude zerrenda profesionaletan, ez dugu kotizatzen gure etorkizunerako, eta, gainera, aurkitzeko edo norbaitek salatzeke arriskua dugu, eta, beraz, zigor handia ordaindu behar dugu.

Hau da, gizarte-segurantzaren kotizatzen ez dugunez eta gure zergak ordaintzen ez ditugunez, ezingo genuke ez langabezia, ez baja edo pentsioa jaso. Eta zergarik ordaintzen ez dugunez, ez diogu gizarteari ekarpenik egiten beste lanpostu batzuk sortzeko, edo zerbitzu publikoez gozatzeko, hala nola osasunaz, hezkuntzaz, azpiegiturez edo kulturaz.

Sektoreko pertsona askoren ustez, Gizarte Segurantzaren kuota progresiboak horrelako praktikak murriztuko lituzke. Hala ere, hori ez da aukera bat, autonomoen lege berriak tarifa laua edo hilabete erdiko autonomia izateko aukera gehitu duelako; beraz, gomendagarriena LAABn alta ematea edo lan-kontratu bat negoziatzea da, bezero bakar batentzat lan egiten badugu.

Horri gehitu behar zaio langabezia eta autonomo gisa lan egitea bateragarri egiteko aukera, lehen baimenduta ez zegoena. Aukera horiek gure jarduerarekin bat ez badatoz, hilabete batzuk soilik fakturatu ditzakegu (aldizkako autonomoak esaten zaio), edo autonomo gisa kotizatu hilabete erdia.

Zer dira aldizkako autonomoak? Hori gutxi fakturatzen duten pertsonentzako edo alde zuzenetik autonomo izan direnentzako aukera bat da, eta, beraz, ezin dutenak tarifa laua baliatu. Ordaintzeke dauden faktura guztiak benetan lan egiten dugun hilabete edo egunetan kontzentratzean eta gero baja ematean datza.

Adibidez, hiru hilean behin autonomoki egotea eta hilabete horretan guztia fakturatzea.

(Kontuz: ez dugu data horiek faltsutzea gomendatzen, lanean ari garenean soilik aseguratuta egotea baizik; baina gai bagara RETA sisteman altak eta bajak egunean eramaten, aseguru sozialak aurreztu ditzakegu jarduera gutxiko uneetan.)

4.LANGILE AUTONOMOAK

Esparru orokorrean, langile autonomia izatea zer den aipatu dugu, eta hemen zehatzago zehaztuko dugu. Dituzun betebeharez eta alta emateko moduz ere hitz egingo dugu.

2007ko Langile Autonomoen Estatutuaren arabera, halakotzat hartzen dira "norberaren kontura, zuzenean eta beste pertsona baten zuzendaritza eta antolaketa-eremutik kanpo, irabazizko jarduera ekonomiko edo profesional bat egin ohi duten pertsona fisikoak, besteren konturako langileei lana eman ala ez", sinplifikatuz, autonomoak beren konturako lan-jarduera egiten dutenak, hau da, araubide orokorreko kontraturik ez dutenak, baizik eta Langile Autonomoen Araubide Berezian.

Adibidez, zeure konpainia baduzu eta antzokiei fakturatu nahi badiezu, zure dantzariak kontratatzeko aukera izateaz gain, edo irakasle gisa lan egiten baduzu workshopak edo masterclasseak emanez (betiere noizean behin eta akademiarako jarraitasunik gabe), autonomia izan behar duzu. Autonomo gisa alta emateko aukera aztertzen ari bazara, zure jarduerarako aparteko kostua ekarriko duten zerga, kontabilitate eta administrazio-betebeharrak dituzula kontuan izan behar duzu.

Autonomo gisa lan egiten duzunean, zenbait betebeharrak bete behar dituzu, hala nola:

- 1 - PFEZaren hiru hilean behingo ordainketa (salbu eta JEZ batean bazaude, non PFEZ-a fakturan deskontatzen zaizun eta bezeroak zure izenean ordaintzen duen).
- 2 - BEZaren hiru hilean behingo ordainketa
- 3 - Autonomoen kuotaren hileko ordainketa

Epigrafe nagusiak errepasatuko ditugu, eta gero ondo ikusiko dugu nola funtzionatzen duten betebeharrak kasu bakoitzean. Enpresa-epigrafe batzuk (BEZa gehitzen dute, baina ez dute PFEZ kentzen) eta profesionalak (BEZa gehitu eta PFEZa kentzen dituzte), eta profesionalen artean artistikoak daude.

Konpainia gisa alta eman bazenuen, **zure epigrafe enpresakoa izango da**, eta honako hau izan beharko luke: 9001 Arte eszenikoak.

Sortzaile gisa alta eman bazenuen, batzuetan bakarrik lan egiten duena, eta beste batzuetan taldean, **epigrafe profesional artistiko** batean alta eman behar zenuen. Ohikoenak hauek dira: 021 eszena-zuzendaritzarako/koreografiarako edo 022 dantzariantzat; edo 85 ikuskizunarekin lotutako profesionalak (dantza eta antzerkia egiten badituzu); zure arloa eszenan gertatzen ez bada, 029an egon zaitezke, hau da, dantzarekin lotutako beste jarduera batzuetan.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

1- **PFEZ edo Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zerga** Espainian bizi diren edo urte natural batean lortutako errenten zergadun diren pertsona fisikoek ordaintzen duten zerga da. PFEZa zure urteko diru-sarreraren arabera da zuzenean, abuztuaren 1eko 1435/1985 Errege Dekretuaren arabera. Minimoa % 15 da, baina lehenengo bi urteetan % 7 izango da.

PFEZa soldata bat jasotzearen berezkoa da, baina zure fakturan adieraz dezakezu eta ordaintzen dizunak Ogasunari ordain diezaiola zure izenean, edo enpresa-autonomia bazara, zuk zuzenean ordain dezazula. Zure jardueraren eta epigrafearen arabera izango da ([berrikusi aurreko puntua](#)).

2- **Balio Erantsiaren gaineko Zerga (BEZ)** erosten edo saltzen ditugun gauzek edo zerbitzuek duten balioaren gaineko zerga da. Espainian, gaur egun, tasa normala **% 21ekoa** da, baina tasa murriztuak ere badaude, % 10ekoak eta % 4koak. Gure kasuan, jarduera guztiek % 21eko zerga dute, salbu eta autonomo indibidualek egindako zuzeneko kultura-ikuskizunak, 2017ko ekainaren 27ko 3/2017 Legearen arabera % 10era murriztu direnak (edo zergak % 10era ordaintzen dituzten haurrentzako ikuskizunak).

(Kontuz: zuk bakarrik jarduten duzun kasuetan bakarrik, eta banakako profesionalaren epigrafearekin egiten baduzu, % 10eko fakturazioa egin beharko duzu. Zure ikuskizunean lan egiten duten langileak dituzun kasu guztietan, % 21ean fakturatu beharko duzu, ulertzen baita enpresa-jarduera bat egiten duzula, ez bakarkako bat)

3 - **Autonomoen kuota** hilean 283,3 eurokoa da. Gaur egun tarifa laua dago, hau autonomo berrientzako hobari modu bat da. Azken bi urteetan jardun ez dutenek 60 euroko kuota ordaindu ahal izango dute jardueraren lehen 12 hilabeteetan.

(Kontuz: autonomoaren 2020ko urriko ordainketan sartutako kontingentzien igoerarekin, zenbateko horiek 286,15 € eta 68,49 € dira, hurrenez hurren.)

Denbora hori igarotakoan, kuota gero eta handiagoa da:

13. hilabetetik 18.era, handitu egingo da, kuota normalaren % 50 izan arte (141,65 euro 2019an). 19. hilabetetik 24. hilabetera, kuota normalaren % 30 izatera igo da (198,31 euro 2019an).

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

Zure lana fakturatzeko orduan, hiru puntu horien jakitun izan behar duzu, BEZa gehitu eta PFEZa kendu ondoren jasotzen duzun dirua horretarako adostutakoa dela ziurtatzeko. Aholkurik onena zure prezioak zergarik gabe emango dituzula ziurtatzea da (gero, testuinguruaren arabera, zerga batzuk edo besteak gehitu beharko dituzu).

Autonomo guztiak eduki behar dituzte zerga-nozio batzuk, baina garrantzitsua da espezialista batengan oinarritzea. Horregatik, garrantzitsua da zuri laguntzeko gestoria bat izatea, eta komenigarria da gestoria hori jarduera artistikoarekin ohitzea, epigrafe egokietan alta emateko eta dantzariak kontratatuz gero, artisten erregimenean alta emateko. Atal honi dagokionez, jakin behar duzu autonomo gisa alta hartzen duzunean "epigrafeetako" batean alta eman behar duzula, egiten duzun jarduera motaren arabera, zein epigrafetan eman behar duzun alta.

NOLA EMANGO DUT ALTA AUTONOMO GISA?

Laburbilduko dizkizugu autonomo gisa alta emateko eman beharreko urratsak. Gutxieneko izapideak Gizarte Segurantzaren eta Ogasunean alta ematea barne hartzen du;

Alta Gizarte Segurantzaren

Jarduera hasi baino 60 egun lehenago alta eman beharko duzu Gizarte Segurantzako Langile Autonomoen Araubide Berezian (LAAB). Gizarte Segurantzako altak adierazten duen jarduera hasten den egunetik aurrera soilik hasiko zara kotizatzen.

Horretarako, TA0521 ereduak aurkeztu beharko duzu Gizarte Segurantzako administrazioren batean, NANaren edo baliokidearen fotokopiarekin eta Ogasuneko altaren fotokopiarekin batera.

Alta emateko unean, urteko gehieneko eta gutxieneko zenbateko baten artean definituko duzu zure kotizazio-oinarria. Zenbateko hori, normalean, Estatuko Aurrekontu Orokorretan zehazten da, [2020ko urtarrilaren 1etik aurrera, gutxieneko oinarria 944,40 €-koa da hilean, eta gehienekoa 4070,10 €-koa](#). Beraz, autonomoaren kuotak ez du haren benetako fakturazioa islatuko; aitzitik, autonomoak libreki aukeratuko du berak nahi duena; hau da, autonomoen kuotarik txikiena ordaintzea erabakitzen baduzu, autonomoen gutxieneko oinarriaren arabera kotizatuko duzu (944,40 euro 2020rako). Autonomoaren adinaren arabera, honako alderdi hauek hartu beharko dira kontuan:

Autonomoa 47 urte edo gutxiagokoa bada: gutxieneko eta gehieneko oinarrien artean aukeratu ahal izango du askatasunez. Autonomoak 48 urte edo gehiago baditu: gutxieneko eta gehieneko kotizazio-oinarriak hilean 1.018,50 eta 2.077,80 eurokoak izango dira, hurrenez hurren.

Alta Ogasunean

Zure jarduera hasi aurretik egin beharreko beste izapide bat Ogasunean alta ematea da. Horretarako, zentsu-aitorpena aurkeztu behar duzu (036 eta 037 ereduak). Bertan, zure datu pertsonalak, erabiliko duzun jarduera, negozioaren kokapena eta ordaindu beharko dituzun zergak jakinaraziko dituzu.

Datu horietan aldaketaren bat dagoen bakoitzean, eredu horiek berriro aurkeztu beharko dituzu, dagokion aldaketarekin.

Jarduera aitortzeko orduan, 1175/1990 Legegintzako Errege Dekretuan araututako ekonomia-jardueren gaineko zergaren (EJZ) epigrafeetako bat hautatu beharko duzu. Bertan, enpresa- eta lanbide-jardueren zerrenda zabala jasotzen da. Normalean, ez duzu ekonomia-jardueren gaineko zerga ordaindu behar, urtean milioi bat euro baino gehiago fakturatzen baduzu soilik ordaindu behar baita.

ZER DA LAAB?

Langile Autonomoen Araubide Berezia da langile autonomoen araubide berezia, eta bertan inskribatuta egon behar dute irabazizko jarduera ekonomiko bat modu pertsonal eta zuzenean egiten duten pertsona guztiek, betiere jarduera hori egiteko ez badago inolako enpresaren lan-kontraturik.

(Informazio gehiago nahi baduzu, [klikatu hemen](#).)

4.1 Koreografoak

ZER EGIN BEHAR DUT OBRA BAT EKOIZTEKO ETA SORTZEKO?

Dantza-lan bat sortzeak, laburra edo luzea izan, zure ideiak eszenaratzeko nahitik ez ezik, emaitza zabaltzeko eta "biratzeko" plan batetik ere etorri beharko luke. Beraz, komenigarria litzateke banaketari, kudeaketari eta ekoizpenari buruzko zenbait nozio izatea, sorkuntzatik haratago.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

Era berean, egokia litzateke profesionalak izatea beren arloetan ikuskizun bat sortzeko behar diren zeregin guztiak egiteko, hala nola jantzien diseinua, eszenografia, argiztapena, musika-konposizioa edo horiekin lotutako beste komunikazio-gai batzuk.

Euskadin, une honetan, **Eusko Jaurlaritzak ikuskizunak sortzeko eta ekoizteko ematen dituen diru-laguntzak daude**, eta horiek eskuratzeko aukera duzu. Informazio gehiago nahi izanez gero, sartu Eusko Jaurlaritzaren webgunean. Zalantzarik baduzu, ADDErekin harremanetan jar zaitezke eta jakin behar duzuna azalduko dizugu. Eusko Jaurlaritzaren arte eszenikoetarako laguntzen artean, zure proiektura gehien egokitzen dena aukeratu dezakezu.

Era berean, Aldundiaren diru-laguntzak daude marketin-gastuetarako eta Etxepareren laguntzak edo Kultura Ministerioarenak zure lurraldetik kanpoko mugikortasun-kostuetarako (Euskal Herria edo Espainiako Estatu, hurrenez hurren).

Jakina, ekoizpen bat ere egin dezakezu diru-laguntza eskatu gabe, baina orduan beste mota bateko finantzaketa bilatu beharko duzu edo aurrekontu on bat izan ekintzailearen kostuari aurre egiteko.

Ekoizpena egiteko gauza batzuk ezagutu behar dituzu; sorkuntzan parte hartzen duten beste pertsona batzuk izanez gero (argiztapen-arduraduna, interpreteak, teknikariak, etab.), haien lan-egoera ezagutu beharko duzu; autonomoak badira, sortze-aldia amaitzean faktura bat eskatu beharko diezu zure gastuak justifikatzeko; langile autonomoak ez badira, alta eman beharko diezu Artisten erregimenean. Kasu guztietan, ordainsaria eta lan-baldintzak aldeztatik adostea eta idatziz jartzea izango litzateke aholkua.

Jarraian, langile bat kontratatzearen kostua nola kalkulatu azalduko dizugu.

Langile bat kontratatzeak bi kostu-partida dakartza, aztertuko ditugu:

- a) Langilearen **soldata gordina**, logikoa denez bere soldata garbian eragina izango duena, hilaren amaieran etxera eramaten dena.
- b) **Gizarte Segurantzaren enpresaren kontura**, Gizarte Segurantzako kotizazio-koefizienteen arabera.

Gainera, lan-kontratuen, nominen eta gizarte-kotizazioen prestaketa eta aurkezpena kudeatuko duen aholkularitza baten kostua ere kontuan hartu behar duzu.

KONTRATAZIOA

Kontratua idatziz formalizatuko da eta bi aldeek sinatu beharko dute dantzariak zerbitzuak ematen hasi aurretik. Sinaduraren ekitaldian bertan, dantzariari ale bat emango zaio jasota gera dadin; bigarren ale bat enpresarentzat izango da, eta hirugarren ale bat aholkularitzarentzat, INAEMen aurkezteko.

(Kontuz: kontratu laburren kasuan, astebete baino gutxiagotatik, legeak ez du behartzen kontratu bat idaztera, baina horrek ez du salbuesten zure baldintzen laburpena eska dezakezu edo eska dezakezu idatziz, kontratatzen zaituen enpresari edo pertsonari.)

Kontratazio-modalitateak.

Lan-kontratua iraupen mugagaberako edo iraupen jakin baterako egin ahal izango da, Langileen Estatutuaren 15. artikuluan eta abuztuaren 1eko 1435/1985 Errege Dekretuan ezarritakoaren arabera.

Iraupen mugagabeko kontratua: alderdiek adosten dutena da, beren prestazioak mugarik gabe luza daitezen, iraupen-mugarik gabe.

Iraupen jakineko kontratua: alderdiek kontratazio-denbora aurreikusten dute, amaiera emango dion gertaera bat gertatzen denetik aurrera (denbora bat igarotzea, emanaldi bat egitea, denboraldi bat amaitzea, obra baten funtzioak amaitzea, entsegu-aldia igarotzea, etab.).

Indarreko legerian ezarritako beste modalitateak alde batera utzita, iraupen mugatuko kontratua denbora jakin baterako edo obra baterako izan daiteke:

- Obrako kontratua: amaiera-data ezezaguna da, iraupena egin beharreko ikuskizunaren edo dagokion proiektuaren arabera.

- Denbora baterako kontratua: hasteko eta amaitzeko data zehatz batekin formalizatzen dena da.

Edozein kontratu-motatan logikoena da dantzariak emanaldien datak, antzezteko lekuak eta horien baldintzak ezagutzea, gutxienez horiek baino hilabete lehenago, kontratua indarrean dagoen bitartean. Kasu batzuetan ez da posible, baina saiatu behar da horrela izan dadin.

Lan-plangintza "minimoa" aurkeztuko da kontratazioaren unean:

Aurreikusitako entsegu-aldiak, bolen datak erreserbatzea; kasu horretan, ez da beharrezkoa izango kontratazioaren unean gai hori planifikatuta/itxita edukitzea, baina kontuan hartu beharko da plangintzan. Esan dugun bezala, egokiena da aurreikusitako boloa baino gutxienez hilabete lehenago konpainiak hori baieztatzea, eta, horrela, emanaldi hori egiteko gainerako datak desblokeatzea. Entsegu-alditik kanpo egin beharreko entseguak ere (entsegu solteak) hilabete lehenago jakinarazi beharko lirateke.

Ez litzateke inola ere aurreikusi behar kontraturik gabeko entseguak eta emanaldiak egitea.

Indarraldia eta iraungitzea

Lan-kontratuaren indarraldia zerbitzuak ematen hasten denetik itundutako lana amaitzen den arte igarotako egun-kopuruak osatzen du, edozein dela ere prestazio-mota (entsegua, ordezkartza, etab.). Kontratua iraupen mugatukoa denean, erabat bete delako azkentzen da, edo hitzartutako denbora eta adostutako luzapenak amaitu direlako, hala badagokio.

Kontratua amaitzeagatiko kalte-ordainak legez ezarritakoak izango dira, eta hori zure lan-kontratuan jaso beharko da. Interpretarean gaixotasuna edo istripua ez da inoiz lan-harremana aldebakarrez amaitzeko arrazoitzat hartuko. Istripu bat da, eta halakotzat hartuko da, istripu edo gaixotasunagatiko baja batekin frogatu beharko da (mutuaren edo gizarte-segurantzaren aurrean), eta enpresak erabaki ahal izango du denbora hori ordezteala ala ez, faltako den denboraren eta konpainiak aldi horretan hartuko dituen konpromisoen arabera.

Dantzaria haurdun badago, eta amatasunak eragindako baimenei eta gainerako baldintzei dagokienez, Langileen Estatutuan eta araudi osagarrian aurreikusitakoa beteko da. Hau da, legea bete beharko da, baina baldintzak hobetu ahal izango dira (gutxienezkotzat ezarritakoa baino baja handiagoa, enpresaren kostuan), familia-kontziliazioa erraztu ahal izango da, etab.

Bada garaia dantzaren sektorean ama diren langileekin (antzezle, sortzaile eta abarrekin) solidarioa izatea.

BA AL DAGO LAN-DENBORARIK EZARRITA?

Hori enpresarekin adosten da, baina hemen gure ustez mesedegarriak eta duinak diren baldintzak proposatzen ditugu.

LAN-DENBORA

Lanaldi arruntak ez luke asteko 35 orduetik gorakoa izan behar, eta eguneko gehieneko iraupen osoa egunean 7 ordukoa izatea gomendatzen da. Nolanahi ere, lan-kontratuan eguneko lanaldiaren ordutegia hitzartu ahal izango da, eta bi aldeei komeni zaien moduan banatu, betiere ezarritako asteko orduen zenbaketa gainditzen ez bada. Salbuespenezko kasuetan, estreinaldiaren aurreko egunetan, eguneko gehieneko lanaldia 8 ordukoa izango da, betiere asteko lanaldia 40 orduetik gorakoa ez bada eta langileak alde zurretik hala adosten badu.

(Adi: Estatuko arau orokor bat dago sektore guztientzat, eta maximoak ere jasotzen ditu, lan egin daitezkeen orduei dagokienez.

[Irakurri hemen.](#))

Lehen aipatu bezala, lanaren aurretiko plangintza bat egin beharko da:

Entseguak planifikatzea sarrera eta irteera ordutegiekin. Ahal den neurrian, urteko egutegian zehaztutako jaiegunak errespetatzen saiatuko da.

Asteko lanaldia itundutako asteko lanorduen kopurua baino handiagoa bada, soberako orduak aparteko ordutzat hartuko dira, eta aparteko orduaren edo atsedeen-egunen prezioan konpentsatuko dira. Ordu eta erdiko atsedenaldira zenbatuko da lan egindako aparteko ordu bakoitzeko, langileak alde zurretik adostuta.

Jendaurrean emanaldiak egiten direnean, antzezpena hasi baino lau ordu lehenago, gehienez, iritsi beharko du interpreteak antzezpen-lekura (antzokia edo plaza).

Entseguak edo probak amaitu eta funtzioa hasi bitartean gutxienez ordubeteko denbora igaro behar da, salbu eta horretarako aukerarik ematen ez duten aparteko egoerak gertatzen badira (proba teknikoetako arazoak, ustekabeko atzerapenak).

Ustiapen-fasean, ezingo dira astean sei emanaldi baino gehiago egin berrogeita hamar minututik gorako iraupena duten piezen kasuan.

B - IBILBIDEA

Atsedenaldiak

Langileek egunero bazkaltzeko gutxienez ordubeteko atsedena hartzeko eskubidea izango dute. Atsedena hori ez da lanaldiaren barruan sartzen. Langileek 35 minutuko atsedena izango dute egunean, ekoizpenaren beharren arabera banatzeko, eta lanaldi gisa zenbatuko da ondorio guztietarako. Nolanahi ere, ez da 3 ordu jarraian baino gehiago lan egin beharko atsedetik hartu gabe. Lanaldia amaitzen denetik hurrengo hasi arteko atsedenaldiak 12 ordukoa izan beharko luke gutxienez.

Asteko gutxieneko atsedena gomendagarria, etenik gabeko egun eta erdikoa da.

Ustiapen-aldian egonez gero, biraren antolaketa-beharrak direla-eta atsedena hori hartu ezin bada, atsedena hori geroago berreskuratuko da, biratik itzuli eta ohiko bizilekura iristen denean edo antzezenak amaitzen direnean. Birako egun libreak ez dira atsedena-denboratzen hartzen.

Oporrak

Egokiena da langileek urtean hogeita hamar egun natural edo 22 lanegun hartu ahal izatea.

Badakigu konpainia/enpresa batean baino gehiagotan lan egiten duten freelanceek hori betetzeko erronkari aurre egin behar diotela.

(Adi: zure asteko orduak zenbatzean, zure irakaskuntza-jarduera kontutan hartu behar duzu.)

Hala ere, konpainiei gomendatzen diegu kontratatzen dituzten pertsona horiei eurei agendak planifikatzea, 30 egun horiek urtean zehar banatuta egon daitezen. Atsedena hartzea eta deskonektatzea gure lanaren eskubide bat da. **Behin eta berriz ez egiteak ondorioak ditu langilearentzat eta lan egiten duen proiektuarentzat.**

NOLA JAKIN DEZAKET ORDAINTZEN DUDANA JUSTUA DEN?

Prezio justua bizi-minimo batzuek eta merkatuko prezioak markatzen dute. Pertsona bakoitzak asko edo gutxi dela pentsa dezake, baina sektoreak baditu estatistika-prezio batzuk, dantzaren gure soldata-gida izan beharko luketenak.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

Jarraian, lanbiderako bidezkoak eta duinak iruditzen zaizkigun baldintza ekonomikoak azalduko ditugu.

BALDINTZA EKONOMIKOAK

Ordainsariak

Ordainsaria izango da dantzariak bere jarduera artistikoagatik enpresatik jasotzen dituen ordainsari guztiak. Beroketa-denbora, entseguak, antzezpenak eta zerbitzuak prestatzeko denbora kontutan hartu beharko direlarik. Enpresak interpreteen soldata ordainduko du amaitutako hilabete bakoitzeko, kontratu-mota eta soldata kalkulatzeko modua edozein izanda ere, nahiz eta lana amaitu ondoren egunka edo asteka ordain dezakeen, hala hitzartzen bada.

Enpresak hilaren amaieran edo hurrengo hilaren lehen egunetan eman beharko ditu nominak. Soldata, alderdiek lan-kontratuan askatasunez hitzartutakoa izango da, eta dokumentu honetan egokitzen jotzen ditugun gutxieneko zenbateko batzuk jarriko ditugu. Eragotzi gabe ordainketa eta kontratu-sistema alternatibo bat finkatzeko aukera, betiere interpretearentzat mesedegarriagoa bada.

Soldatak zehazteko, zenbait faktore hartzen dira kontuan, besteak beste, zerbitzuak ematen ari diren lan-fasea edo -mota eta zerbitzuak non ematen diren. Hau da, ez da gauza bera kobratzen ensaiatzeagatik edo antzezteagatik, etab.

Aldi desberdinetan gure ustez gutxieneko horiek zein diren azalduko dugu.

EKOIZPENA

Ekoizpen-fasean, gutxieneko urteko soldata gordina LGSak markatzen duena da, hau da, 13300 euro lanaldi osoagatik, edo zenbateko proportzionala lanaldi partzialeko lanaren kasuan. Hori 1.223,04 € gordinen 12 ordainsariaren baliokidea da (aparteko ordainsariak eta hainbanatutako oporrak). (Kopuru horri langileak ematen duen gizartesegurantzako zatia eta Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zerga kendu behar zaizkio; beraz, lanbide arteko gutxieneko soldataren parekoa da, hilean 1108,33 € garbi). Baina dokumentu horrek **hilean 1166,66 € garbiko gutxieneko soldata proposatzen du (hau da, 1.000 €/ hilabete garbia gehi ordainsariak)**, eta erabat hobetu daiteke enpresaren eta langilearen arteko akordio bidez.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

Ekoitzitako ikuskizunaren estreinaldi beretik aurrera (hura barne), ordainsari-sistema ustiapenaren atalean finkatutakoa izango da. Ikuskizun baten ekoizpen-fasearen bitartean bestelako ikuskizunetako boloak edo funtzioak gertatzen badira, boloordainsarien sistemaren arabera ordainduko dira. Aparteko orduak orduko 10 € gordin ordaintzea gomendatzen da.

Egun osoko entsegu soltea 55 € edo 60 € ordaintzea gomendatzen da. Eta lanaldi erdiko entseguak (4 ordu) 35 € edo 40 € gordinean ordaintzea gomendatzen da. Entsegu solte batetik aurrera, hileko soldataren soldata-baldintzetara jo daiteke. Segidako entseguetan bakarrik ezar daiteke entseguagatiko soldata hileko soldataren proportzioan.

USTIAPENA (BIRA)

Ustiapen-fasean, egindako boloak honako hauek kontuan hartuta ordaintzea gomendatzen da:

BOLOA: boloa da obra antzezten den lekuan ikusleen aurrean antzezten den lana. Bolotzat hartzen da, ordainsariei dagokienez, plaza berean elkarren segidako antzezpen bat edo batzuk egiteko kontratazioa. Boloetarako ezarritako ordainsariaren barruan, emanaldiaren lekuan egiten den jarduera sartzen da. Boloaren aurreko entseguen data bi aldean artean adostuko da. Eta honako hauek konpainiak egindako aurretiazko plangintzaren barruan egongo dira:

Boloen bi kategoria ezartzen dira, iraupenaren arabera:

A.1. **Iraupen luzeko boloa**, hau da, 30 minututik gorako iraupena duen obra bat antzeztea, publikoa eta emanaldiaren lekua edozein dela ere.

A.2. **Iraupen laburreko boloa**, hau da, pieza laburrak, gehienez 30 minutu iraupena duen obra bat antzeztea, norentzat den eta non antzeztuko den kontuan hartu gabe.

Kategoria horietako edozeinetan bereizten da bolo bakarra egiten den edo plaza berean bi emanaldi edo gehiago jarraian egitea.

Eta gida honetan proposatzen diren **gutxieneko zenbateko gordinak** honako hauek dira:

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

IRAUPEN LABURREKO BOLOA

Bolo bat	170 €
Bigarren bolotik aurrera	135 €

IRAUPEN LUZEKO BOLOA

Bolo bat	220 €
Bigarren bolotik aurrera	180€

Sarrerak saltzeagatiko diru-bilketan parte hartzea: Hobe da gure soldata txarteldegian bildutakoaren arabera ez izatea, baina hori gertatzen bada, akordio horrek ez du gutxienerako batzuk jasotzea salbuesten. Izan ere, dantzaren sektorean oso gutxitan gertatzen da hori gaur egun. Hau bada zure kasua, hauxe da gure gomendioa:

Emanaldi bakoitzeko gutxienerako ordainsaria 53,95 € gordinakoa izango da. Honi partaidetza bat gehitu behar zaio – alde aurretik dantzariaren eta enpresaren artean sinatutako kontratuan hitzartutakoa – konpainiak lortutako diru-sarreraren diru-bilketa garbiaren gainean.

ORDEZKAPENETARAKO ORDAINSARIA

Dagoeneko ekoizita dagoen ikuskizun batean parte hartzeko kontratatzen den ordezeko dantzariak, hau da, antzezten ari denak eta/edo ustiapen-aldian dagoenak, egiten dituen antzezpenak eta egin beharreko entsegu guztiak kobratuko ditu.

Antzezpenean parte hartzen duten gainerako dantzariak ere ordezkapena egiteko beharrezkoak diren entseguak kobratuko dituzte. Interprete guztiak kontratatuta eta alta emanda egon beharko lukete parte hartzen duten entsegu bakoitzean.

IKUSKIZUN BAT ETETEA

Ikuskizun bat ezinbesteko arrazoiengatik eteten bada, edo aire zabalean, fenomeno atmosferikoen ondorioz: ekoizpena erakunde antolatzailearen batek kontratatu badu eta enpresak cache osoa kobratzen badu, dantzariak egun horri dagokion soldata osoa jasoko du; enpresak katxearen edo hitzartutako ehunekoaren zati bat soilik kobratzen badu, dantzariak enpresak jasotakoarekin bat datorren soldataren zati proportzionala jasoko du; ondorengo egoera gerta daiteke, eman beharreko boloa bertan behera geratzea eta konpainiak ez kobratzea, eta, beraz, dantzariak ere ez.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

Egoera hori bi aldeek aldez aurretik sinatutako lan-kontratuan zehaztu beharko litzateke.

BIDAIATZEN DUDANEAN JOAN-ETORRIAK, OSTATUA ETA DIETAK ORDAINDU BEHAR DITUT? Egokiena horrela izatea da, zure taldearekin adostuko duzun zerbait da. Joan-etorrietan jarduteko modu hau proposatzen dugu.

JOAN-ETORRIEN ARAUBIDEA

Lanaren premiak direla eta, dantzariak kontratazioko udalerritik kanpo joan behar badira (kontratazioko udalerrizat hartzen da konpainiaren helbide soziala jasotzen den tokia), enpresak bere gain hartu beharko ditu antolaketaren eta joan-etorrien kostuak. Interpretarearen udalerrria konpainiarena ez bada, bidaien kostua aparte kobratzea hitzar dezakezu.

Interpretearen udalerrria konpainiarena ez bada, bidaien kostua aparte kobratzea hitzar dezakezu.

Ostatua: konpainiak bere gain hartuko du interpretearen ostatua, gosaria barne. Bestela, dantzariak 5 euro jasotzeko eskubidea izango du gosariagatik.

Dietak: dietak soldatako ordainsari ekonomiko irregularrak dira, eta interpreteak lanbeharrengatik egindako joan-etorrien gastuak ordaintzea edo konpentsatzea dute helburu.

Dieta osoa: dantzariak 36 €jasoko ditu lantokitik kanpo Espainian egiten duen egun bakoitzeko, eta 43 € atzerrira egiten duen bidaia bakoitzeko.

Dieta erdia: kontratatutako pertsonak (interpreteak edo teknikariak) dieta erdia jasoko du (20 € gehienez, Etxepareren baremoaren arabera), lan-beharren ondorioz lantokitik kanpora joan behar badu, bi kasu hauetakoren batean:

- Konpainiaren ibilgailua abiatzen den lekutik irteteko ordutegia 15:00ak baino geroagokoa denean. (Afariari egokituko zaio dieta erdia)
- Konpainiaren ibilgailua hasierako lekura itzultzen denean 14:00etan. (Dieta erdia janariari dagokio)

Dietarik gabe: konpainiak bere gain hartzen badu dantzariaren mantenua, eta langileari ez bazaio zuzenean ordaintzen ez dieta osoa ez dieta erdia, mantenu horrek aurretik markatutako zenbatekoak izango ditu erreferentzia gisa.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

ORDUAN, NOLA KALKULA DEZAKET LANGILE BATEN SOLDATA?

Soldata gordinaren eta garbiaren arteko aldea oso kontuan izan behar duzu, eta langilea zure proposamenarekin bat datorrela ziurtatu.

Horretarako, hileko nomina prestatzean soldata gordinetik kendu beharko diren bi partida hartu behar dituzu kontuan:

Langilearen kargurako Gizarte Segurantzza: hiru partidaz osatzen da, kontingentzia arruntengatiko kotizazioa (soldata gordinaren % 4,70), prestakuntzagaratiko kotizazioa (% 0,10) eta langabeziagaratiko kotizazioa (% 1,55 kontratu mugagabeetan, % 1,60 aldi baterako kontratuetan), hau da, soldata gordinaren % 6,35.

PFEZaren atxikipena: nominatik kendu beharreko diru-sarreraren bolumenaren arabera hazten den ehuneko aldakor bat da, eta enpresaburuak hiru hilean behin sartu behar du Ogasunean, langilearen konturako PFEZaren aurrerakin gisa. Ehunekoa ere inguruabar pertsonalen araberakoa da (langilearen ardurapeko seme-alabak edo adinekoak), baina orientazio gisa, % 4koa izan daiteke 1.100 euroko soldata gordinerako, % 13koa 2.000 eurorako edo % 20koa edo gehiagokoa 3.000 euro gordinerako.

Adibidez, kontratu mugagabea eta 2.000 euroko soldata gordina duen langile bati nominan 127 euro kenduko litzaizkioke Gizarte Segurantzatik langilearen kontura, eta 260 atxikipen gisa; beraz, soldata garbia 1.613 eurokoa izango litzateke.

GAINERA, ENPRESA GISA, KONTRATATZEAN, GIZARTE SEGURANTZARI ORDAINDU BEHAR AL DIOT?

Enpresaren kargurako Gizarte Segurantzza langileak kontratatzen dituen autonomoak Gizarte Segurantzari ordaindu beharreko kostu gehigarri bat da, langileari ordaintzen dion soldata gordinaz gain. Lau partida ditu, kontratatzeko orduan oso presente izan behar dituzunak:

Kontingentzia arruntengatiko kotizazioa: soldata gordinaren % 23,60.

Langabeziagaratiko kotizazioa: % 5,50 kontratu mugagabeetan eta % 6,70 aldi baterako kontratuetan.

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

Lan-istripuengatiko eta lanbide-gaixotasunengatiko kotizazioa: ehunekoak jarduera bakoitzerako kotizazio-taulen arabera da, eta % 1 eta % 6,70 artekoa izan daiteke.

Lanbide-heziketagatiko kotizazioa: % 0,60.

Soldatak Bermatzeko Funtserako (FOGASA) kotizazioa: % 0,20

Autonomoaren kargurako Gizarte Segurantzaren soldata gordinaren % 30,9 izan daiteke kontratu mugagabeetarako, eta % 32,1 behin-behineko kontratueterako. Lanaldi partzialeko aldi baterako kontratuetera, % 1 gehiago igoko litzateke.

*Hau hurbilketa bat besterik ez da, zehatz-mehatz ezagutzeko, kontsultatu zure gestoriarekin.

HONA HEMEN KONTRATATZEAN IZANGO ZENITUZKEEN GASTUEN ADIBIDE BAT:

Adibidez, 1.017 euroko soldata gordinerako

Gizarte Segurantzaren enpresaren kontura: 334,59 euro, soldata gordinaren % 32,9.

Enpresaren hileko kostua, guztira: 1.351,59 euro/hil.

Langileak kobratu beharreko soldata garbia: 911,74 euro hilean, langilearen konturako Gizarte-Segurantzaren % 6,35 eta PFEZren atxikipenen % 4 kendu ondoren.

OBRA DAUKADANEAN ETA SALDU NAHI DUDANEAN, NOLA ERAIKI BEHAR DUT AURREKONTUA?

Antzokietarako autonomo gisa fakturatzen baduzu eta zure obraren aurrekontua kalkulatu behar baduzu, hori kalkulatzeko lagun diezazuketen zenbait xehetasun daude. Interpretuen atalean, boloaren iraupenaren arabera eta dieten arabera ordaintzeko proposatzen ditugun gutxieneko batzuk kontsulta ditzakezu.

- Aholkularitzaren gastua
- Langileen nominak
- Dietak
- Bidaiak (gasolina, autoaren alokairua, bidesariak, hotelak)
- Kartelak eta esku-programak, beharrezkoa bada
- Amortizazio-faktorea (ekoizpenean inbertitu baduzu)
- Onura- edo ekarpen-marjina zure egitura-kostuetan
- Ezustekoak

Azken prezioari BEZa gehitu eta PFEZ kendu behar diozu (hala badagokio).

B - IBILBIDEA

SORTZAILEAK ZUZENDARIAK

NOMBRE

ID DE TRABAJADOR

Euskal Herriko Dantza Profesionalen Elkartearen argitalpena (ADDE), 2021

Nork idatzia: Jemima Cano kultura-proiektuen sustatzailea.

BIBLIOGRAFIA

Lan-itunaren zirriborroa ADDE 2016

[ADDEko lan hitzarmena batzordeak idatzia: Gabriel Ocina, Natalia Garcia, Nerea Martinez, Aritz López, Pilar Andres]

Dantzariarentzako lan-gida (APDC)

Dantzako irakasleentzako lan-gida (APDC)

Kataluniako Lan Ituna (APDC)

Zerga-aholkularitza orrialdeak